

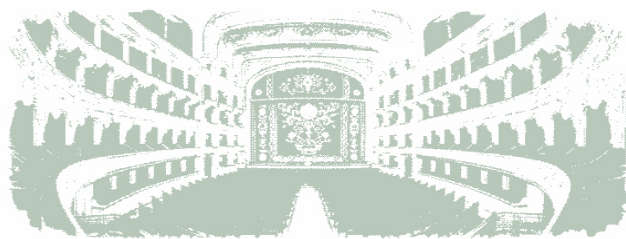
Пастка на полоза. Пастка на полоза

КУПИТИ

Темної ночі до слідчого прокуратури Артема Нагорняка прибігає директору універмагу Микола Осовський і повідомляє, що за ним стежать невідомі. Роздратований слідчий не вірить йому. Хто в маленькому містечку може стежити за відомим бізнесменом? Якби повірив зразу, то не вбили б наступної доби Миколу, а ще через кілька днів — його друга Андрія Сабанова. У містечку розгулялись убивці, які їздять на краденій машині. Третьою жертвою ледь не став спадкоємець Осовського його дядько Всеволод Антошевський, але невідомі помилились із отрутою. Конвеєр смерті не зупинявся, і слідчий вирішив заманити вбивцю у пастку. Кого він там виявив? І сам не сподівався на сюрприз.

КРАМЕР

БОРИС

ПАСТКА НА ПОЛОЗА

Коронація слова

© Видавництво "НК-Богдан"

www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-7795-8

Серія «Детективна агенція ВО»

Борис Крамер

ПАСТКА НА ПОЛОЗА

Кримінальний роман

Дипломант Конкурсу романів, кіносценаріїв,
п'єс та пісенної лірики про кохання
«Коронація слова», 2018

Темної ночі до слідчого прокуратури Артема
Нагорняка прибігає директору універмагу
Микола Осовський і повідомляє, що за ним
стежать невідомі. Роздратований слідчий не вірить йому. Хто в маленькому містечку
може стежити за відомим бізнесменом? Якби повірив зразу, то не вбили б наступної
добі Миколу, а ще через кілька днів — його друга Андрія Сабанова.
У містечку розгулялись убивці,
які їздять на краденій машині.
Третьою жертвою ледь не став спадкоємець
Осовського його дядько
Всеволод Антошевський,
але невідомі помилились із отрутою.
Конвеєр смерті не зупинявся, і слідчий вирішив заманити вбивцю у пастку. Кого він там
виявив?
І сам не сподівався на сюрприз.

1

Дзеркало було велике, в зріст людини, старе, у виразках потрісканої амальгами, в червоній, поточеній шашелем, рамі.

Він стояв у примірочній і оглядав себе критичним оком: сірий, у велику клітину, зі сталевим полиском, костюм, льняна сорочка і краватка з теплими осінніми барвами, пригладжена і скріплена жіночими чарами непокірна чуприна, що не куйовдилась і не підіймалась хвилями, туфлі, що тиснули не розношеними закутами й швами, розгублений погляд парубка, якого окільцювали й вивели у незвідану подорож... Ось і маєш, попався! Пашка впурхнула у магазин урочиста, світло-іскриста, наче хмарка, кинула біля каси на столі, де майстрині ушивали, укорочували, доточували, підправляли покупцям новий одяг, кухонну дошку і давай гамселити залізним молотком м'ясо на відбивні: грюк-грюк, грюк-грюк-грюк... Червона юшка з-під того вправного молотка цівками вдарила по газовій незайманій білизні її сукні.

От ще де!.. Знайшла місце куховарити!.. Артем хотів насварити Пашу, але грюкання його розбудило. Стукали у вікно — легенько так, обачно, витягнутою рукою. Просто над головою. Стук-стук, ніби ворона у горіх, шкряб-шкряб, наче миша за шафою... Заспаний Нагорняк глипнув, вагаючись, у світлу шибу, де місяць пальцем хитав вишневу гілку, потім звівся, невагомий. Проте Пашка почула той порух, повернулась на другий бік і пробурмотіла:

— Увімкни світло...

— Не вмикай!.. Не треба!.. — Артем навпомацки вихопив із шухляди пістолет і котячими кроками побіг до дверей.

— Хто там? — запитав.

— Відкрий, будь ласка, це я, — відповіла темінь з того боку.

— Хто «я»? — не впізнав господар.

— Осовський... Микола. Поговорити треба.

Оце так — о другій годині ночі до нього у вікно гримає власник універмагу «Синиця» Микола Осовський, він же Коля Оса, він же Коля Готівка, який вміло працює з бюджетними коштами й чиновниками — хуткі посадові діляги купують мило, пральні порошки, меблі та інші

витребеньки втридорога, а він має надурняка скажений дохід. Приперся поговорити, щось припекло йому, може, каса не зійшлась чи якийсь не передбачливий купець напорівся на ревізію, перевів стрілки на Колю. До ранку дотерпіти несила, прискакав поночі ділитись бідною з прокуратурою. А ціркою у ніздрю не хоче?..

Артем торохнув засувом — залишився ще від батьків: надійна штука, не те, що замок, якого можна «уговорити» сімдесятьма способами.

З-під темного куца бузку виступила переламана тінь.

— Тисячу вибачень! — заговорив Микола Осовський, згинаючись у попереку. — Та вже далі терпіти не можу... Наче брила кам'яна... над душею... нависла...

— Колю, ти помилився адресою, — впер йому холодне дуло у груди Нагорняк. — Батюшка у церкві... гріхи відпускає.

— Не маю таких гріхів, — обережно, двома пальцями, відвів зброю Коля Оса. — Щоб серед ночі тебе турбувати...

— Чого ж тоді приперся?

— Пожити ще хочу...

— Ого, аж так? — здивувався Артем.

— Сховаймось, — попросив гість, оступаючи від місячного марева під вишню. — Вони все бачать...

— Хто вони?.. — озирнув імлисте подвір'я слідчий і несамохіль ступив у тінь за Осовським.

Темрява ворушилась, пливла, клубочилась, терлася чорними котами об ноги, тиснула тяжким мороком, в якому шастали холодні й голодні дивовиддя, фантоми й поторочі, притягнуті у двір невідь-звідки перестрашеним гостем.

— У тім то й діло... Не знаю, — змовницьки зашепотів торгаш. — Але чую, що вони десть поряд...

— До лікаря давно ходив? — не перейнявся його острахом Нагорняк — самому донедавна доводилось петляти, ніби вовкові, та озиратись, поки не прийшов новий прокурор та не вляглося. — По довідку...

— Не знущайся! — з-під гілля відгризнувся Коля Оса. — Я до тебе з відкритою душею...

— Ну-ну... Відкрита душа. Кажи вже, чого приперся посеред ночі?..

— Ти розумієш... Якесь падло за мною слідкує, — нарешті видувив із себе тремтливий, як лист осокара, Микола і пробігся поглядом по припишклому паркану. — Чую на плечах... реп'яшок... чужі очі... Я туди... Я сюди... А воно за мною... Причепилось... Як лайно до підбора. Невідривно... Маневрував... Міняв плани... Маршрути. Озирався... Ні... Смердить... Висить над душею. Хана мені...

— З чого взяв, що за тобою слідкують? — хмикнув скептично Артем — Грушка — містечко мале, тут один одного в лице знають, примелькалися, як не тепер, то в четвер, зустрічались. — Когось бачив?.. Конкретно?..

— У тому-то й діло! Нікого не бачив!.. Нічия... мармиза... не повторюється... Ніяка потороч... не ходить... назирці... А голки у п'ятах поколюють.

— Це ти собі надумав. Крадеш багато, от і трясуться... жижки.

— Слухай, не говори дурниць! — звереснув наляканий комерсант. — Навіщо мені у себе красти?..

— Ну... Може, кинув когось... по крупному... на бабки. Тепер хочуть відбити...

— Аналізував... Ревізував... Прикидав... Нема у мене конфліктів... Аж таких, щоб шпигувати... Тут якась інша причина.

— Ага, інопланетяни. Хочуть тебе викрасти, як цінний екземпляр... Крутія і ловкача.

— Не зубоскаль, — ображено зашипів із темряви Коля Оса. — Я до тебе прийшов, як до... адекватного чоловіка. Поможі, бо каюк мені... Чи це ваші... у погонах... так навчилися обкладати?

— Вже... Розказав тобі, — Нагорняку набридла розмова і він повернувся йти досипати. — Геніальні плани місцевих сищиків...

— Чекай! — вхопив його прохолодною рукою нічний гість. — Нема у вас... ніяких... геніальних планів. Знаю. Не перший рік заможем... Тут якась інша заковика. Чужі... І то без погонів.

— Що ти від мене хочеш? — почав дратуватись невиспаний Артем. — Щоб захистив? Дак не знаю, від кого!.. І не велика ти птиця, щоб я тебе охороняв!..

— Птиця, може, й не велика, — погодився поквапом Осовський. — Але теж пищить... У стиснутій жмені. Жити хоче.

— Може, в тебе універмаг хочуть відібрати? — висловив здогад слідчий. — Привабливий шматочок...

— Хіба зальотні, — погодився Микола і тут же заперечив. — Але так не відбирають. Навіщо обкладати шпигунами... витрачатись... заморочуватись... Засилають гінця. З пред'явою... Так і так. Оце тобі красна ціна. Бери, поки дають... Якщо не візьмеш — кожного тижня мінус десять відсотків. Дійдеш до нуля — анулюють... Без допомоги по безробіттю. Або й взагалі... Відправлять на той світ.

— А в тебе захист... серед бандюків... є?

— Ти перебільшуєш можливості грушківського бізнесу. Тут усе тихомирно... Вирішуємо без ексцесів. Серед своїх... А з чужими... напористими... не пам'ятаю випадків.

Просто над головами залопотіла крильми нічна птаха, і Осовський аж присів з переляку — такий нажаханий, коліна не тримають.

— Я не бачу причин прокуратурі тобою займатися, — виніс вердикт Нагорняк, аби швидше відкараскатись від нічного гостя, в якого розвинулась манія переслідування.

— Як не бачиш? — захлиснувся від поквапу Микола Осовський. — А те, що я депутат міськради? Керую земельною комісією?.. А те, що є загроза життю?.. Є незаконне стеження?..

— Ого, обвішався регаліями... Жирні куски роздаєш. За безцінь...

— Нема що роздавати. Все вже розхапали. Залишився аеропорт з льотним полем... Зараз готуємо.

— Багато претендентів? — зацікавився Артем.

— Та ні. Область від нього відмовилась. Стара споруда, десять гектарів землі... Середнячок. Далеко від міста. Хіба що коло траси. Ходове місце. В перспективі може стати людним... Якщо хтось захоче кемпінг побудувати. З рестораном і готелем. Я би не взяв...

— Приходь у прокуратуру, пиши заяву, — порадив слідчий. — Будемо розбиратися... Хто за тобою... шкарпетки штопає.

— Ти що! Не прийду! Не хочу світитись!.. — замахав руками Коля. — Ось до тебе... темними провулками... наче татарин... прокрався. Поки вони позіхають... Приходь завтра до мене. На роботу. Прослизни... Там народу тьма мотається... Не побачать.

Микола Осовський назадгузь, без шелесту, пірнув у темряву, зник, наче кіт у нетрях — тільки хвіртка ледь чутно скрипнула: от що то

значить обмирати від страху, коли притисне, навчишся літати тінню. І цей переляк має викачати з нього, наче бабка-ворожка, він, Артем Нагорняк, слідчий прокуратури, до якого, як по свячену воду, біжить всяка потороча, настрашене злодійство, бо він, бач, адекватний, справедливий, йому можна вірити у цьому світі безвір'я, на нього можна покластися, не підведе. Хм... Так скоро стане адвокатом злодійського запілля. Але з другого боку... Коля Оса його заінтригував. Хто може в Грушці обкласти відомого комерсанта нишпорками, манячити за ним так, що в чоловіка губи посиніли і мозок звихнувся? Нема таких спритних. Тільки чужі. Та й то не перші, під руку попавши, а серйозні, з досвідченими філерами. А якщо працює серйозна структура, то Артем із принципу мусить зацікавитись: хто й навіщо? Чим директор універмагу привернув до себе таку увагу? Грішми?.. Майном?.. Чи, може, хтось хоче помститись?..

Вибір невеликий, якщо Микола Осовський з ним відвертий. Але прямодушність для нього — риса екзотична, не прищеплена батьками. Підлітком він разом із подільником Юрієм Лещинським утопив хлопчика, який з вудочкою сидів під греблею — підняли заставки і ревучий потік зніс пацана у плавні. Засудили на п'ять років інженера з техніки безпеки рибгоспу Левка Засаднюка, який у тюрмі помер. Мама Колі Осовського грошима прикрила грішну душу синопка. Розвалили справу, відібрали її у капітана міліції Величка. Той виніс свій вердикт Осовському і Лещинському: цинічні виродки. Ну от... Цинічний виродок зіп'явся на ноги і прибіг до Артема по захист. Чи не в тій далекій справі і криється причина його страху?.. Може, настала пора оплатити рахунок, виставлений кимось із родичів загиблого малого рибалки або засудженого інженера?..

— Хто приходив? — сонно запитала Пашка.

— Та... один... торгаш. Салогуб... Крам приносив... залежалий. Думав, що я куплюся, — ковзнув до неї чоловік. — До речі... Снилось мені, що стою... у новому костюмі... перед дзеркалом, приміряю. А ти залітаєш у білому платті й давай м'ясо відбивати. До чого б це?

— Яке спить, таке й снить, — сипнула смішком йому в груди кохана. — Ти будеш так весь час... із пістолетом пиряти? Бо я ще подумаю...

— Тільки на великі свята, — відповів їй у тон Нагорняк.

У прокуратурі — зміни. Замість Веніаміна Пересядька, який пустив собі 7,62 у підгорля, прислали нового прокурора — Олексія Олексійовича Піонтковського, маслакуватого молодика з худими щоками, довгими, наче у баскетболіста, руками, у товстих рогових окулярах, який з порога вигукнув до секретарки Мар'яни: «Агій на вас! Чого не винесли стіл з кабінету?» А вона й не збирались виносити раритет, бо команди не було. Разом із прибиральницею так надраїла зелене сукно, залите кривавою пасокою, в яку упав щокою самовбивця, що стало чистіше новенького. Ніде ні сліду, ні плямки. Навіть запаху катма. Був Пересядько — й вітер забрав. Сідай і починай із нового аркуша. Але присланий бридливо наказав винести старизну в коридор. Ще цього бракувало, щоб він сідав за стіл із кров'ю попередника. Негарна прикмета. Наказав притягти будь-який, поки прокуратура не розживеться на нові меблі. Модернові. І м'яке крісло із випрілою спинкою пошпурих услід. Сів сиднем у просте, дерев'яне, скрипуче. Включив комп'ютер. «Агій на вас! Як ви тут працюєте на цьому залізі?» Третій раз вигукнув «Агій, що це в чорта таке?», коли тицьнув носом у папки зі справами, мовляв, безграмотні папірці, жоден суд не прийме. Прокурорська челядь зразу й пришила йому на спину квіточку: Агій Агійович. Скорочено, щоб не ламати язика з вимовою довгого прізвища. І то в десятку: юний баскетболіст поводився, як справжній спадкоємець динозавра Веніаміна, тільки із сучасними наворотами — дедлайнами, формальними верифікаціями і кумулятивними функціями при оформленні обвинувального акта. Чому начальство завжди таке дубове?.. Де його селекціонують?..

Провів із кожним співбесіду.

Секретарка Мар'яна зранку висипала на стіл бездонну сумку із косметикою і тяжко зажурилась: фарбуватись чи ні, ось в чому питання. Вирішила ні сим, ні тим, скромненько начеркала портретик, аж самій стало гидко. Вгадала: Агій Агійович любить усе натуральне, виганяти Веніамінову кізочку не збирається, бо він тут чужий, не має заміни, принаймні поки що, а натомість просить її з метою посилення продуктивності праці доповідати про дивного чоловіка Хтодейщо, який часом вештається поміж прокурорськими. Завдання було не нове, звичне, тож Мар'яна охоче замахала косичками. Добре, що хоч на

цьому помисли молодого начальника обмежились. Бо Веня за півдупки хапав, коли налигувався, то вона давала йому щигля по носі. А цей, який п'є каву міцну, італійську, вазонів на дух не переносить і вимагає, щоб картридж у принтері завжди був заряджений, ще не знати, як поведеться.

Артема Нагорняка Піонтковський для годиться розпитав про службу в гарячих точках і, вступившись збільшувальними скельцями у перенісся слідчого, поспитав, чи добре він вивчив суть статті триста шістдесят п'ятої Кримінального кодексу. Себто, про перевищення влади або службових повноважень. «Аякже!» — щиро запевнив Артем. «Будуть зміни, — кинув, ніби погрозу, Олексій Олексійович. — Маєш можливості для росту. Настав наш час. Молодих...»

Зранку-спозаранку кожного дня в присланого прокурора планерка. Тільки відгриміли стільцями, розсілися попід стінами, у Нагорняка задзеленькотів телефон. Піонтковський нахмурився і кинув на стіл масивні окуляри.

— Я ж просив... Виключати!

— Вже!.. Вимкнув! — пообіцяв Артем і до себе стиха додав: — І підбором розтоптав...

Прокурор-новачок довго товк воду в ступі, гійкав, учив уму-розуму, читав лекцію про криміналістику, що вивчає злочинців. Не всіх, а тільки тих, які попались. Злочинців-невдах. «А як називається наука, що вивчає талановитих злочинців, котрі не попались?» — питав, кидаючи по кабінету випуленими очима. «Політологія!» — хором окликалися прокурорські костогризи. Це Піонтковський виробляв таку процедуру, як у баскетболістів перед матчем: боком-скоком, хоп, хоп, хоп, алюр три хрести, полетіли у новий день.

— Олексію Олексійовичу, — залишився у кабінеті Артем, коли за колегами слід простиг, — тут до мене уночі прибігав один везучий... Не впійманий. Директор універмагу Осовський. Каже, що за ним стежать...

— Стежать? Хто б це міг бути? — витягнувся солідно у рипучому кріслі Піонтковський. — Наші?.. Міліціонери?..

— Не схоже... У нас тут кожен погон засвічений...

— Чужі?.. З Києва?.. З контори?..

— А їм яке діло до комерсанта?.. З гармати по горобцеві?.. Хіба наркота. Або бюджетні гроші... Величезні. Та де їх тут знайдеш?.. Обклали щільно. Нікого не бачить, але чує, що нависли...

— Бідака, — їдко усміхнувся одними губами Олексій Олексійович. — Що будемо робити?..

— Може, нехай іде... під три чорти... до полковника Ковтуна?

— Ти чув таке слово... милозвучне... Конституція?.. — патетично запитав прокурор. — Громадянські права і свободи?.. Свобода пересування?.. Стаття тридцять третя...

— Чув-чув, — скривився Артем, наче знову ненароком потрапив на залік із правознавства. — Відібрати заяву про незаконне стеження... Відкрити провадження... А якщо його скажена Манька вкусила?

— Там побачимо, — підсумував розмову задоволений Піонтковський.

У приймальні Артем спритно вхопив секретарку за напудреного носика:

— Перспективний пацанчик. Еге ж?..

— Розберемо... по кісточках, — прогугнявила, викрутившись, як лоза, Мар'яна.

Розберемося, то розберемося. Та зараз... Виходить, що йому таки треба йти в універмаг до Осовського, прокрадатися у натовпі, щоб ніхто не зауважив, бо хтозна, може, таки й справді за Колею нюхалі сліди перетрушують, недарма прибігав поночі, тремтів, як осиковий листок, аж зуб на зуб не потрапляв. Яка нечиста заповзла у периферійну Грушку?.. Чим тут можна пожитись?.. Звідки ноги ростуть?.. І головне — чого саме до Колі Оси пристали?.. Може, він щось недоговорює?.. Прикусив язика?..

— Ви до мене дзвонили? — Артем набрав незнайомий номер, з якого телефонували під час планерки.

— Це я, Микола Осовський, — хутко відгукнувся нічний гість. — Ти мені допоможеш?..

— Де там твоя конура? — строго запитав Нагорняк.

— На третьому поверсі. Наліво... За тканинами... Побачиш двері... Без таблички. Зняв! — заторохтів зраділо. — Щоб не мозолила очі... В приймальні Софія Андріївна... Лапарух. Секретарка. Вона в курсі... Пропустить.

— Ти їй довіряєш?

— Як собі! — запевнив директор універмагу. — Софія Андріївна — колежанка моєї мами... Надійна жінка. Тримає оборону...

Біда, та й годі! У чоловіка зад защемів від страху, він сховався за жінкою і думає, що за стіною. Фортечною...

— Годиться! Чекай, — пообіцяв Артем і тут же набрав номер давнішнього дружки Михайла Чорного. — Здоров, лівинцю! Питання на засипку: ти такого Миколу Осовського, директора універмагу, пам'ятаєш?

— Здрастуйте, я ваша тьотя!.. Як ти умієш... з розгону... за барки хапати, — неквапливо засопів у трубку лейтенант. — А що таке?..

— М'яке! Те саме! — хакнув йому у вухо, аби розбудити, Нагорняк. — Пам'ятаєш, питаю?..

— Ну... Ти вже колись його торкав... Заднім числом. По іншому ділу, — нарешті ожив оперативник. — Пацана утопили під греблею...

— Поділись інформацією, — попросив слідчий прокуратури, хоч наперед знав відповідь. — Це не твої... за ним нюшкують?.. Стежать?..

— А воно нам треба? — простодушно відгукнувся Михайло. — Він же собаками підбитий! Депутат, багатій, купа блату...

— Зрозуміло. Не куняй на столі, бо груба шия буде, — застеріг Артем.

Михайло Чорний — добрий чоловік, але вайлуватий напарник. Без штурхана і команди за холодну воду не візьметься. Полковник Ковтун розволочив, бо й сам на два боки дивиться: і на пенсію йде, і погони не відпорює. Все очікує слушного моменту... З Миколою Івановичем в Артема холодний нейтралітет: не чіпай мене, і я тебе не зачеплю. Така склалася диспозиція...

В універмазі з самого ранку рухливий народ бігав від прилавка до прилавка, прицінювався, приглядався, примірявся, купував крам. Усі три поверхи заповнені людьми, ніби у вихідний. І коли тільки вони працюють, заробляють ті гроші, які розтринькують у пастках, розставлених кмітливим Осовським?.. Нічого дивного чи підозрілого Артем не завважив: броунівський рух, хаос, біганина, випадкові погляди, суцільний гамір — як і годиться у великому торговому закладі. Ніяких тобі нишпорок за шторками...

За товстими сувоями шовку і ситцю повернув наліво. У приймальні літня жінка у білій блузі і чорній спідниці зірко обміряла слідчого, наче мала шити на нього новий костюм. Артем десь читав, що такі жінки, які охороняють власну печеру, крім очей на потилиці, мають огляд перед собою на 180 градусів, уловлюють усе до найдрібніших порухів, на відміну від чоловіків, які мають тунельний зір — 90 градусів і ні позирку вліво або вправо, пруть, як німий до суду.

— Вам кого? — запитала ринда вишколено й неприступно, ніби більшого начальника, ніж вона, тут не було.

— Осовського, — показав на наступні двері Нагорняк. — На його запрошення...

— Ага, з прокуратури, — здогадлива секретарка розтягнула червоні губи. — Проходьте!.. Чекає...

Коля Оса похопився з-за столу, ніби його застали зненацька. Лице сіріло невипраною і не розгладженою шматиною, кролячі очка метнулись, втікаючи, до віконної пройми, потім заспокоїлись — мабуть, гендляр так і не склепив очей до ранку, прислухався до кожного шереху й звуку або просто заливав сліпи коньяком. Увесь його вид показував, що страх заліз попід сорочку і стиснув груди мертвою хваткою, аж здоровий глузд зашкварчав і сплавився. Залишилось тільки півчоловіка, та й то не краща частина.

У кабінеті висів морок — цупкі смарагдові штори затуляли вересневі яскраві промені, не пускали їх усередину, сірі хвилі схованого ранку коливалися тінями на чорно-білих знімках артисток, що висіли в ряд на довгій стіні. Артем краєм ока завважив, що кожна з них йменувалась місяцем року: квітень, червень, вересень, листопад у всій оголеній красі. Хеді Ламар, Дайан Кітон, Сюзан Бойл і Тайра Бенкс. Фото — вищий пілотаж. Друк — ані цятини зайвої. Чотири грації світового подіуму зігрівали дрібну душу переляканого торговця. Уміє прикрашати власний побут...

— Фу!.. У тебе тут смердить. Холодним потом, — скривився насмішкувато молодий слідчий. — Чого вікно не відчиниш?.. Провітрити...

— Нарешті! — вигукнув полегшено Осовський, ніби дочекався лікаря «швидкої». — А то я вже тут... дурію.

— Когось бачив? — насторожився гість з прокуратури.

— Не бачив. Але вони там є!.. Поміж людьми, — просипів утомлено директор універмагу і показав пальцем на двері. — Чигають... Прийшли по мою душу.

— Я тільки-що піднявся догори, — заспокоїв його Нагорняк. — Нікого підозрілого... Кому знадобилась твоя душа?.. Копійчана?.. Може, треба нерви підлікувати?

— Які нерви? — фальцетом зверескнув Коля. — Знаю, що кажу! Не перший день... серце шаліє. Тут-о вони!.. Скрізь!.. Оточили!.. Смерті моєї хочуть...

— Добре-добре. Я з тобою сам задригаюсь, — примирливо мовив Артем. — Давай за порядком... Пиши заяву на ім'я районного прокурора Піо... Піонтковського. Про незаконне стеження... Будемо розбиратися.

— Може, до мене охорону приставиш? — Коля охоче вхопив ручку.

— Ще цього бракувало! Візьми кількох своїх нудних биків, нехай тобі ноги переставляють... Якщо сам не можеш.

— Але ж ти теж... мене не покинеш? — поспіхом тряс рукою над папером комерсант.

— Не покину... Буду розбиратися. Всі у всьому сьогодні... хочуть розібратися, — Артем підійшов до вікна і визирнув у яму двору — там кілька чоловіків у синіх мішкуватих комбінезонах, перегиркуючись, витягали з фургона меблі й несли в універмаг. — До речі, з кадрами як у тебе?.. Когось нового прийняв?..

— Так-так, — тямуще уловив думку Осовський. — Зараз накажу Софії Андріївні проревізувати... Вона у мене ангел-охоронець.

— То, може, я піду? — розвернувся молодий слідчий, показуючи, що Коля зі своїми страхами і фобіями йому вже набрид.

— Не пущу! — чоловік умить опинився у дверях і розкинув руки. — Ти моя остання надія... Може, кави, чаю?.. Коньячку?.. Секретар занесе.

— Не хочу, — слідчий сів навпроти директора й уважно на нього поглянув. — Кажі краще, де нашкодив?.. Чого тебе обкинули?..

— Ума не приложу, — зітхнув винувато торговець і не відвів кролячих очей. — І так, і сяк прикидав... Звідки гроза насувається. Нема у мене таких гріхів... великих... смертних... щоб... накривати.

Ну... Комуś винен... Хтось мені винен... Баланс позитивний. Тонус стійкий. Ніяких передумов... попереджень. Клянусь!

— Ти мене розчаровуєш, — зітхнув Нагорняк, міркуючи, з якого боку підступитись до Осовського, чи махнути рукою та й піти, коли правди не каже, дзигою крутиться. — Так ми каші не зваримо... Кажи, як на духу, які підозри маєш? Бо поки що виходить, що те все... твоя маячня...

— Ага, сивого мерина. А ти придивись... Покрутись коло мене. Сам побачиш і відчуєш... Чужі очі.

— Як же мені до тебе підступитись? — почав злитись Артем. — Може, це твоя давня історія... гикнулась? З утопленим пацаном під греблею?..

— А-а-а... Ти думаєш? — завис на мить Осовський. — Коли то було!.. Ніхто ні разу не нагадав.

— Я то думаю. Висуваю версії, — відчеканив Нагорняк. — На відміну від тебе... Не крути, коли покликав! Бо зараз... торохну дверима... і до побачення. То що скажеш про своє... цинічне... минуле?

— Стільки років пройшло... Загуло давно.

— П'ятнадцять! Якраз нові месники підросли...

— От візьмемо... Я теж не в тім'я битий, — почав загинати пальці директор універмагу. — Засуджений інженер... Як його там?.. Засаднюк. Помер у тюрмі. Дітей не мав. Жінка довго хворіла... Я гроші виділяв. На ліки... Відійшла. Навіть похорон оплатив. Більше там родичів близьких не було...

— А родина хлопця? Макари?..

— Гадаєш, я такий дурний? Ворога треба тримати коло себе, у полі зору. Сестру старшу... Наталочку... прийняв до себе в бухгалтерію. Там така цяця... пальчики оближеш. У нас із нею... Все нормально. Батьки... Чи то на пенсії, чи готуються до пенсії. Усамітнились. Нема у них таких ресурсів, щоб мені ноги сплутувати...

— І це вся їхня сім'я?..

— Щось там далеке є. Але не у Грушці. Тут я спокійний. Ніяких підступів умисних... не проглядається.

— Чистий та праведний. Хоч за образи клади, — зіронізував Артем. — Тільки чого ж за тобою хорти женуться?..

— Хтось почав полювання, — погодився Коля. — Однак... З якого лиха... на мене?..

— Ну й загинайся тут! — зірвався, відкинувши стілець, Нагорняк. — Ти сказав — я повірив, ти повторив — я засумнівався, ти став наполягати, і я зрозумів, що ти брешеш.

— Не брешу! Усе правда!..

— У тебе така правда, як вош кашляє... Пішов я, бо роботи багато, — рушив до дверей слідчий.

— Був дзвінок! Один-єдиний дзвінок, — вичавив із себе через силу Микола і ще більше посірів.

— Ну!.. Я слухаю! — магнетично втупився у похмурного торговця слідчий.

— Тиждень тому... Чоловік... Не представився... Порекомендував відкласти продаж аеропорту.

— Далі! Далі!.. — витягував жилу з напівживого Осовського Артем. — Не гальмуй!..

— Порадив... Мовчати... у ганчірку. І чекати вказівок.

— Ось бач, а ти казав, що все в ажурі, — повернувся до столу Нагорняк.

— Хочу випити. Хочу випити!.. — забелькотів спустошений директор універмагу, похитався до книжкової шафи, легко відсунув її.

Перед очима відкрились металеві двері з цифровим табло.

— Нема сил боротися...

Чоловік приклав праву руку до вічка, поворожив, в одвірку клацнув замок і броньований вхід відкрився — за ним Артем побачив кімнатчину зі стелажем, на якому безладно валялись течки і папери, старий телефонний апарат, обкручений дротом, ще якийсь канцелярський мотлох, що давно вийшов з ладу, порожні паперові стаканчики, запилюжені пляшки. Посередині стіл і два стільці. На столі — недопита пляшка коньяку, цукерки, покриті печиво. У кутку під стіною — у різьбленій рамі — великий портрет жінки з діркою поверх високої зачіски. Нагорняк здогадався, що то стара Осовська. Жінка докірливо дивилась на переляканого сина — до чого, мовляв, ти дожив, рідненький.

— Тс-с-с!.. — притулив пальця до губів Микола Осовський і причинив таємні двері. — Бу... деш?..

Він похапцем задзеленькотів пляшкою об склянку.

— Сам пий! — відмовився слідчий, озираючи сховану кімнатчину. — Ну ти й грузило!.. Облаштував собі бункер... Аль Пачіно... Грушківський...

— Угу!.. — хукнув Коля Оса, перехилив залпом і поспіхом підставив мамин портрет під двері, щоб не зачинились повністю. — Пантруй, щоб не захлопнулись... Бо тоді тут і дуба вріжемо. Відітне нас... Дві хвилини — і амба! Спрацьовує. Коли ставив електроніку — вигадував усякі навороти, щоб не розколупали. Код, щоб закрити, сканування великого пальця правої руки, щоб відкрити... І то з температурою тридцять шість і шість. Відрубаний, курва, не підійде!..

— Ти зовсім поїхав по фазі! — поставив діагноз Артем. — Чи так гроші тиснуть?..

— Які гроші? — знову забулькав коньяком, потім передумав, ковтнув з горла посвітлілий директор універмагу — зіниці його розширились, ніби на них розсунули шторки, полотнона лиця зігрілась, ожила, заграли живі промінчики у погляді. — Он в коробці... Кілька сотень тисяч. Так, на чорний день... А з середини, бісова пам'ять, забув. Двері можуть зачинитися, дві хвилини постоять, потім — клац! — прощай, білий світе... позичений. І хоч ти лобом у них бийся. Всі ж навороти зовні... Подзвонити теж не зможеш — тут у стінах вмуровані шестиміліметрові сталеві листи, глушать сигнали... Та й що той дзвінок дасть? Коли твій палець у тебе на руці...

— Ну це таке... Нема такого сейфа, щоб не роздовбали. Завжди можуть виручити... Проведи дріт — і маєш зв'язок. Або модернізуй замок...

— Легше говорити, ніж зробити. Он портретом... мами... зупиняю.

— Навіщо так старався? — все ще здивовано розглядав таємну кімнатчину Нагорняк.

Угледів поміж течками попільницю з кількома недопалками у помаді.

— Когось запускав сюди?..

— Нікого! Ну... Майже нікого, — поправився Осовський, зауваживши погляд слідчого. — Буває... Коли на душі киця шкрябає, а Софія Андріївна не сторожує, заходить одна. Шепочемо у чарки... А для чого зробив? Для понтів! Тут і особливо старатись не треба було. Може, чув?.. Та де! То за старої влади було. Років п'ятдесят тому

в Ростовській області прокотились пограбування універмагів. Пішла така пошесть... Завезуть дефіцит перед вихідними — югославські костюми, чеське взуття, мейсенський фарфор... Продадуть і готівку забудуть вивезти. А вночі вмілі спеці ломиками зламували каси... Гарно те все було сплановано. Не одною людиною. От... Нові проекти універмагів уже були з укріпленими кімнатами. Якраз у Грушці збудували... Мені довелось тільки двері поміняти і електроніку поставити.

— Ну й радуйся, — зневажливо хмикнув Артем, — що маєш склеп для компромату і грошей. Це якраз тобі додасть щастя... Показуй, через що дзвонили!

— Ось! — кинув папку на стіл Микола Осовський. — Нема тут... потреби підіймати бурю. Нічого такого... привабливого. Старе приміщення, вежа диспетчерської і десять га поля неораного... Одна перевага — біля Одеського автобана.

— Скільки все це добро коштує? — погортав течку слідчий.

— Початкова ставка — півмільйона, — зі знанням справи відповів торгаш, а за сумісництвом керівник земельної комісії міськради. — На аукціоні може дійти до п'яти мільйонів... І то з натяжкою.

— То в чому прикол?.. Може, хтось взагалі не хоче платити? — допитувався Колю, якого знову вхопила депресія.

— Так не буває, — пошкрябав той задумливо кучері. — Бодай початкову ціну всі платять!..

— Хтось уже подавав заявки?

— Та ж не було оголошення про конкурс!

— Ну, а так... Поміж собою. Що гуторять? Хто претендує на аеропорт?

— Перший, звичайно, Паславський. Він уздовж автобана від Києва до Одеси має готелі, мотелі і забігайлівки...

— То це, може, через нього ти у штани наробив? — кивнув на пляшку з коньяком Нагорняк.

— Нє... З Паславським ми друзі. Він би цією дорогою не пішов... Паславський шаровик. На 'кий чорт йому затратитися на таку затію недешеву — стеження?..

— Ще претенденти є?

— Ніхто не висовувався. Мовчок...

— Далі нікуди! Тоді я ні бум-бум... Не розумію! А коли не тямлю, то починаю злитися, — стукнув кулаком об стіл Артем. — Номер, з якого дзвонили, висвітлився?

— Зашифрований... Схований... Що це тобі дасть? Зараз сім-карту купити — раз плюнути. Подзвонив — викинув...

— Ти правий. Тут облом, — погодився Нагорняк. — Будемо підступати з іншого боку... А може, з тобою просто пожартували? Знаючи, що злякаєшся?..

— Ти мене знаєш? Не знаєш! — заволав Коля Готівка. — Я, може, по лезу ножа ходжу. Щодня!..

— Чого так скидаєшся? — відсторонив його пальцем у груди Артем.

— Бо... Не такий я вже і слабак, — образився директор універмагу. — Ти думаєш, легко вижити... вистояти... в цьому бедламі? Бізнесі українському?.. Не дати себе скрутити, кинути, обманути?.. Проплисти через пороги і побори?.. Не один вже зуби виплюнув і облизався... А я стою! На зло!..

— Годі, не хвали себе. З неба зорі хватаєш, а під носом не бачиш, — спинив його утомлений Артем. — Може, забереш заяву та по всьому?.. Заспокоїшся?..

— Тобі аби лиш збутися, — Коля перехилив пляшку і ковтнув. — А що в людини біда — наплювати...

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

КУПИТИ